

Rinze Ijbema - Zondag 31.

[1] In de middagkerkdienst gaat het regelmatig over de Catechismus en dat is ook vanmiddag zo. Het is niet zo dat we deze belijdenis zien als een soort bijbeltekst. Het gaat er meer om dat we op deze manier min of meer geordend de belangrijke onderwerpen uit de Bijbel bij langsgaan. Die belangrijke onderwerpen zijn, achtereenvolgens, de Apostolische Geloofsbelijdenis, de Tien geboden en het Onze Vader. Dat is de opbouw van de Catechismus en daar is niks mis mee.

Tussen het bespreken van de Apostolische Geloofsbelijdenis en van de Tien geboden gaat het in de Catechismus over de doop en het avondmaal, dus over de sacramenten. En nu heb ik ervoor gekozen om die een keer over te slaan. Ik had daar wel redenen voor, twee om precies te zijn. De eerste reden is: over doop en avondmaal moet je niet praten, dopen moet je doen en het avondmaal moet je vieren. De Heer Jezus zei niet: 'Maak alle volken tot mijn leerlingen door met ze te *praten* over de doop.' Hij zei: 'Maak alle volken tot mijn leerlingen door hen te *dopen*.' Dopen moet je doen.

En het Avondmaal moet je vieren. Want de avond voordat Hij vermoord zou worden, bij zijn laatste maaltijd met de leerlingen, toen Hij ze het brood gaf, zei Jezus niet: 'Dit is mijn lichaam dat voor jullie gegeven wordt. *Praat* hierover, telkens opnieuw, om mij te gedenken.' Hij zei: 'Dit is mijn lichaam dat voor jullie gegeven wordt. *Doe* dit, telkens opnieuw, om mij te gedenken.' Het Avondmaal moet je vieren en de doop moet je doen. En dat doen we dan ook elke maand, kinderen dopen en ook volwassenen. En we vieren het Avondmaal, een aantal keer per jaar. En dat is de tweede reden waarom ik dacht dat ik ze in de catechismuspreken wel kon overslaan: ze komen vaak genoeg voorbij.

Maar toen ik Jaap, collega Jaap, vertelde van m'n keus om ze over te slaan, zei hij: 'Alles goed en wel, maar er zijn ook kanten van de sacramenten die best wat extra aandacht verdienen. Wat dacht je bij voorbeeld van de kinderdoop? Dat is best een onderwerp dat leeft, dat wij een kerk zijn die kinderen doopt, terwijl er ook kerken zijn die dat niet doen.' Goed, Jaap heeft een punt. Dus kan het best zijn dat zijn eerstvolgende catechismusprek toch over de sacramenten gaat. Dan weet je dat alvast.

[2] Maar vandaag gaat het over het onderwerp van Zondag 31, over hoe de hemelpoort opengaat en over hoe die dichtgaat. En de Catechismus zegt: 'De hemelpoort gaat dicht (en open) door het toepassen van kerkelijke tucht.' En: 'De hemelpoort gaat open (en dicht) door het vertellen van het evangelie.' En eerlijk is eerlijk: ik vraag mij dat wel eens af, of dat wel zo werkt. Kijk, die kerkelijke tucht is kortgezegd dat wij als kerk tegen mensen in de kerk zeggen, dat als ze zo doorgaan ze niet in de hemel terecht komen. De eerste vraag daarbij is: kun je dat wel zeggen, als kerk? En de tweede vraag daarbij is: wanneer zeggen we dat dan, in de kerk? In de praktijk zie je het niet vaak gebeuren, toch? Maar ook bij dat vertellen van het evangelie, dat is: preken. Hoe veel mensen komen er tot geloof door een preek? Iemand?

We doen vanmiddag gewoon wat we altijd doen als we vragen hebben: we gaan de Bijbel lezen. En vanmiddag dus een stuk uit Johannes 20. 'Als jullie iemands zonden vergeven, dan zijn ze vergeven; vergeven jullie ze niet, dan zijn ze niet vergeven.' Dat gaat over hoe de hemel opengaat door wat we als kerk over zonden uitspreken – en kennelijk ook over hoe de hemel daardoor dicht gaat. En: 'Gelukkig zijn zij die niet zien en toch geloven.' Dat gaat over hoe de hemel opengaat door het vertellen van het evangelie. We gaan dat stuk uit de Bijbel vanmiddag bij langs en we zien wel waar we uitkomen.

[3] Het is altijd erg belangrijk dat we de Bijbel niet laten buikspreken. Een goede manier om de Bijbel niet te laten buikspreken is dat je niet alleen naar losse woorden kijkt, maar goed oplet waar ze vandaan komen. Dus als je uit het evangelie van Johannes leest, dan moet je eerst goed aanvoelen wat de boodschap van Johannes is. Vanmiddag vat ik dat zo samen: Johannes vertelt het tweede scheppingsverhaal. Of ook: Johannes vertelt het herscheppingsverhaal. Kijk maar. Ik denk dat je wel weet hoe Johannes zijn boek begint: **[4]** 'In het begin was het Woord, het Woord was bij God en het woord was God. Het was in het begin bij God. Alles is erdoor ontstaan en zonder dit is niet ontstaan van wat bestaat. In het Woord was leven en het leven was het licht voor de mensen.'

Johannes begint zijn boek zo, omdat Johannes denkt dat jij als lezer weet hoe de Bijbel begint, in Genesis: 'In het begin schiep God de hemel en de aarde. De aarde was nog woest en doods, en de duisternis lag over de oervloed, maar Gods geest zweefde over het water. God zei: 'Er moet licht komen,' en er was licht.' Genesis vertelt het verhaal van de eerste schepping. Johannes vertelt het verhaal van de tweede schepping, of van de vernieuwing van de schepping.

Johannes doet dat niet alleen zo expliciet als in de opening van zijn boek. Hij doet het tussen de regels door zijn hele evangelie door. Bij voorbeeld door steeds met het getal zeven te werken.

Zeven dagen duurde de schepping, het eerste hoofdstuk van Genesis. En de echo daarvan vind je in het feit dat Johannes zeven uitspraken van Jezus citeert, **[5]** die beginnen met 'Ik ben.' 'Ik ben,' van 'het brood van het leven,' via 'het licht van de wereld,' 'de deur van de schapen,' 'de goede herder,' 'de opstanding en het leven,' 'de weg, de waarheid en het leven' naar 'de ware wijnstok.'

Dat doet Johannes dus niet toevallig. Hij laat je tussen neus en lippen door weten: hier is de God van de schepping bezig om weer de God van de hele wereld te worden, de grote 'Ik ben.' En Johannes doet dat opnieuw, **[6]** door zeven van Jezus' wonderen te vertellen. En nog een keer, door de laatste week voor Jezus opstanding dag voor dag te vertellen: **[7]** de laatste week van de oude schepping, want er gaat iets heel nieuws beginnen. God gaat iets nieuws beginnen. Laat het goed tot je doordringen, bewust en onbewust: Johannes vertelt het verhaal van de tweede schepping, van de vernieuwing van de schepping. Mensen, hier is het leven. **[8]** Hier begint het nieuwe leven. De boodschap van Johannes.

'Op de avond van die eerste dag van de week waren de leerlingen bij elkaar.' Dat is dus de zondag dat Jezus opstond, dag 1 van de nieuwe schepping. En God komt langs om te zien of alles goed is. Is alles goed? Nee, nog niet alles. '[De leerlingen] hadden de deuren afgesloten, omdat ze bang waren voor de Joden.' Maar: niemand weet zo goed raad met gesloten deuren als God. 'Jezus kwam in hun midden staan en zei: 'Ik wens jullie vrede!'' Wat Johannes maar wil zeggen is dit: er is iets nieuws begonnen.

Er is nog van alles mis, zo zijn er tijden dat je als christen bang moet zijn voor vervolging, maar met Christus is God iets nieuws begonnen. Omwille van Jezus' doorboorde handen en kapotte lichaam gaat God ons helemaal vernieuwen, stap voor stap, je ziel, je wil, je voelen, je denken, je doen, je lichaam. Stap voor stap, helemaal. 'Na deze woorden toonde hij hun zijn handen en zijn zij. De leerlingen waren blij omdat ze de Heer zagen. Nog eens zei Jezus: 'Ik wens jullie vrede! Zoals de Vader mij heeft uitgezonden, zo zend ik jullie uit.' Na deze woorden blies hij over hen heen en zei: 'Ontvang de heilige Geest.' (Maar kijk dan: de eerste Adam kreeg op dag 6 de levensadem van God, de tweede Adam blies op dag 6 de laatste adem uit, maar kijk dan: Hij leeft en als God deelt Hij op deze eerste dag van de tweede schepping de adem van God uit, de Geest van het leven.)

En nu jij. Heel deze aanloop, van schepping en nieuwe schepping, van dood en nieuw leven, de Geest van God aan het werk, waar loopt dit op uit? Hierop: 'Als jullie iemands zonden vergeven, dan zijn ze vergeven; vergeven jullie ze niet, dan zijn ze niet vergeven.' Zeg, dit gaat maar niet over

de hemelpoort en over de toekomst. Dit gaat over vandaag en over nieuw leven vandaag. 'Als jullie iemands zonden vergeven, dan zijn ze vergeven.' Wat gebeurt hier?

Kijk nog eens naar Jezus. Zie je de gaten in zijn handen, de wonden in zijn zij? Wat heeft Hij een reden om zijn vuisten te ballen en er op los te slaan! Maar dat doen zijn handen niet. Ze zegenen. 'Genade voor jullie en vrede.' Wat doe jij? Gaan jouw handen open en jouw hart en heel jouw leven om die genade en die vrede te ontvangen? Wat doe jij? Gaan jouw handen nu ook zegenen en gaat er vrede zijn in je hart en om je heen? Wij zijn nog niet in de hemel, anders gezegd: de tweede schepping is nog niet af. Maar de hemel is in ons als wij mensen zijn, als wij een gemeenschap zijn, die leven van vergeven. Bij schepping 1 kregen we een opdracht mee: 'Wees vruchtbaar en wordt talrijk, bevolk de aarde en breng haar onder je gezag.' Dat ging dus mis. Hoe komt het goed, hoe wordt de schepping nieuw? Wees vergeven en ga vergeven. **[9]** Het nieuwe leven begint met vergeven.

De hemel begint hier. Mis je God wel eens in je leven? Probeer het dan nog eens. Vraag om vergeving. Om vergeving aan God. Om vergeving aan mensen. En geef vergeving. En kijk, daar is God. De hemel op aarde. Nieuw leven. En geloof me als ik zeg dat de kern van die hele kerkelijk tucht, waar je misschien je vragen bij hebt en waar je je vragen bij mag hebben, dat die kern is: regels voor vergeven. Het gaat er niet over hoe je iemand de kerk uit werkt. Het gaat over regels voor vergeven. Als je die vergeving niet zoekt en als je die vergeving niet uitdeelt, dan doe je zelf de deur dicht. Maar zoek die vergeving en je zult haar vinden. Niemand weet zo goed raad met gesloten deuren als God.

En precies dat is dan de boodschap die de kerk mag vertellen. Jezus zei het zelf: 'Zoals de Vader mij heeft uitgezonden, zo zend ik jullie uit.' En over die boodschap wil ik nog wat zeggen aan de hand van wat Johannes vertelt over wat er een week later gebeurde. Het verhaal van Tomas. En dat verhaal komt hierop neer: **[10]** het nieuwe leven begint met geloof. Tomas. Tomas was er niet bij, die eerste avond dat Jezus kwam. Een van een tweeling was hij een eenling, op dag 1 van de tweede schepping was hij er niet bij. En hij kan er ook niet bij, dat het feest echt is begonnen. 'Alleen als ik de wonden van de spijkers in zijn handen zie en met mijn vingers kan voelen, en als ik mijn hand in zijn zij kan leggen, zal ik het geloven.' Tomas, jongen, kijk maar uit wat je wenst, want voor je het weet luistert God naar je.

'Een week later waren de leerlingen weer bij elkaar en Tomas was er nu ook bij. Terwijl de deuren gesloten waren, kwam Jezus in hun midden staan. 'Ik wens jullie vrede,' zei hij, en daarna

richtte hij zich tot Tomas: 'Leg je vingers hier en kijk naar mijn handen, en leg je hand in mijn zij. Wees niet langer ongelovig, maar geloof.' Hij heeft er bij ons zijn bijnaam aan te danken: de ongelovige Tomas. Maar dat is stom. Want hij is echt de eerste ongelovige niet, en ook niet de enige. Maar hij is wel de eerste van wie deze geloofsbelijdenis is genoteerd: 'Mijn Heer, mijn God!'

Het was niet Petrus die dit belijdt. Petrus had Jezus verloochend en de Heer gaat dat nog rechtzetten. Hier is Petrus niet de eerste. Het is ook niet Johannes. Johannes, de leerling die Jezus liefhad, Johannes, die in zijn evangelie voortdurend laat zien hoe hij het achteraf heeft begrepen. Hij gunt het Tomas om de eerste te zijn om het nieuwe geloof onder woorden te brengen. In Jezus is God bij ons. Nee. Jezus is God bij ons. Schepper en herschepper. 'Ik ben' in het kwadraat. Als Tomas hier bij ons was zouden we tegen hem moeten zeggen: 'Jij begenadigde!' Gelukkige gelovige Tomas! En wat denk je hoe Tomas dan zou reageren? Ik denk dat Tomas gewoon de woorden van Jezus zou herhalen. 'Gelukkig zijn jullie die niet zien en toch geloven.' Gelukkig zijn jullie die niet zien en toch geloven.

De kern van de boodschap is dit: Jezus is onze Heer. Jezus is onze God. Maar die boodschap komt niet uit de lucht vallen. Nog een keer uit het begin van Johannes' evangelie: 'Het woord is mens geworden en heeft bij ons gewoond, vol van goedheid en waarheid, en wij hebben zijn grootheid gezien, de grootheid van de enige Zoon van de Vader. [...] Uit zijn overvloed zijn wij allen met goedheid overstelpt. De wet is dor Mozes gegeven, maar [meer dan Mozes is Hij:] goedheid en waarheid zijn met Jezus Christus gekomen. Niemand heeft ooit God gezien, maar de enige Zoon, die zelf God is, die aan het hart van de Vader rust, heeft hem doen kennen.'

En dus heeft Johannes het opgeschreven, alles wat Hij Jezus had zien doen en horen zeggen. Alles? Niet alles. Zoveel als mogelijk, zoveel als nodig. Zeven keer 'Ik ben', zeven keer een wonder, de zeven dagen van de slotweek van de oude schepping. Zoals Johannes het zelf formuleert in zijn eerste brief: 'Wat er was vanaf het begin, wat wij gehoord hebben, wat wij met eigen ogen aanschouwd hebben, wat onze handen hebben aangeraakt, dat verkondigen wij: het Woord dat leven is. Het leven is verschenen, wij hebben het gezien en getuigen ervan, we verkondigen u het eeuwige leven [dat is het nieuwe leven, de nieuwe schepping] dat bij de Vader was en aan ons is verschenen. Wat wij gezien en gehoord hebben, verkondigen we ook aan u, opdat ook u met ons verbonden bent. En verbonden zijn met ons is verbonden zijn met de Vader en met zijn Zoon Jezus Christus. We schrijven u deze brief om onze vreugde volkomen te maken.'

Tomas, Petrus, Johannes: ze hebben het zelf gezien, gehoord, getast. Maar voor het evangelie geldt wat voor alle echt mooie dingen geldt: ze worden nog mooier als je ze door mag geven. Nu kunnen jij en ik niet zien wat zij zagen en niet ervaren wat zij voelden. En toch: door hun verhalen heen reiken zij jou de hand en het is net alsof je de stroom voelt tintelen. Want met hun andere hand hebben zij Jezus gevoeld, de spijkergaten in zijn handen en de open wond in zijn zij. In Jezus is God werkelijk bij ons. Nee, Jezus is God werkelijk bij ons. Dat mag je proeven, elke keer dat je Avondmaal viert. En als je even stil zit voel je zijn adem, de Geest.

Weet je, een preek heeft nog nooit iemand de hemel binnengebracht, of het nieuwe leven in. Dat doet een preek niet. Dat doet de Geest. Maar die Geest van Christus is in en werkt met de boodschap van Christus. Zoals Johannes het al zei: 'Jezus heeft nog veel meer wondertekenen voor zijn leerlingen gedaan, die niet in dit boek staan maar deze (zeven;) zijn opgeschreven opdat u gelooft dat Jezus de messias is, de Zoon van God, en opdat u door te geloven leeft door zijn naam.' Leven: in Gods nieuwe wereld. Nog niet af, maar stap voor stap maakt God jou nieuw, je ziel, je wil, je gevoel, je denken, je doen, je lichaam. Hij heeft zijn naam aan jou verbonden toen jij in zijn naam werd gedoopt.

Door Jezus zet God de deur naar zijn hart voor jou wijd open. Wat doe jij?

Amen.